

El Diacrític | | Actualitzat el 22/01/2023 a les 20:56

Desconnexió intergeneracional, d'on ve?

Anàlisi de Núria Barnolas que busca en l'Informe Petras les raons que han portat a la desconnexió intergeneracional, la liberalització de l'economia i la consegüent desmobilització a partir de l'anomenada transició espanyola | «L'Estat guanya força mentre que la societat civil es debilita i queda dividida entre classes (cada vegada més estratificades) i generacions. Espanya es converteix en un laboratori neoliberal»

«Les següents generacions només s'han sentit encara més sense projecte, sense futur i vulnerables» | Jacob Lund

Molts haureu llegit o haureu sentit a parlar de l'Informe Lugano de Susan George, però potser més pocs haureu sentit a parlar de l'Informe Petras. Aquest últim és un informe real encarregat pel Centro Superior de Investigaciones Científicas (CSIC) a l'època del govern del PSOE de Felipe González i realitzat per un deixeble de Noam Chomsky, l'investigador James Petras. L'informe va quedar arraconat en un calaix fins que *Ajoblanco* el va publicar el 1996 i al cap d'un temps es va penjar a internet. Si teniu una estona, llegiu-lo.

El vull recuperar perquè al meu entendre no hi ha cap altre estudi empíric que expliqui millor d'on ve la desconnexió intergeneracional que fa dècades que vivim. Si us ve de gust, acompanyeu-me en aquest viatge a l'Espanya de finals del segle XX.

El context: 1982-1995

El govern de Felipe González a Espanya, i de Jordi Pujol a Catalunya, implementa un pla basat en tres potes per modernitzar l'estat sota el pretext que això intrínsecament portarà més democràcia:

- a) Liberalitzar l'economia,
- b) Formar part de la divisió internacional del treball,
- c) Instaurar un nou règim regulador.

Aquestes tres potes volen dir *de facto* que els sectors econòmics d'Espanya viren cap als serveis (especialment el del turisme), que hi ha una entrada massiva de capital estranger (agents que esdevenen els nous prestamistes) i que s'implementa un nou règim regulador que bàsicament amplia el paper de l'Estat per imposar un capitalisme pels pobres i socialisme pels rics. Amb aquesta modernització, l'Estat guanya força mentre que la societat civil es debilita i queda dividida entre classes (cada vegada més estratificades) i generacions. Espanya es converteix en un laboratori neoliberal.

Felipe González, en un acte del PSOE a Oviedo Foto: FSA-PSOE

Els sis pilars que van destruir la relació entre l'Estat i la societat civil, el contracte social, són els següents:

- 1) La majoria de canvis fets en aquesta època per implementar la liberalització es van fer per decret llei, això va reforçar l'estructura autoritària de l'Estat.
- 2) La implementació de la modernització va enfortir els lligams entre l'Estat i el món dels negocis. Fet que va afavorir les portes giratòries i la corrupció a gran escala. Al mateix temps s'estenia el treball temporal, l'acomiadament barat i la flexibilitat laboral.
- 3) El capital estranger: els serveis (banca, immobiliàries, negocis financers i d'especulació i de turisme) marquen l'agenda política.
- 4) El nou règim exclou la classe treballadora del sistema i dels processos de decisió.
- 5) Amb l'entrada d'Espanya a la divisió europea del treball, augmenta l'atur que a la vegada fa augmentar les desigualtats. Amb l'increment del turisme, creix el treball temporal i de temporada mal pagat.
- 6) I en aquesta divisió europea del treball, Espanya augmenta el seu deute.

Xoc generacional

Les dues generacions viuen en mons completament diferents: els primers, fills de la dictadura de Franco, i els segons, de la dictadura de mercat. Ho resumim en la següent comparativa:

La generació que ha viscut el franquisme

Els fills

militants de base

han nascut en un clima d'estabilitat geogràfica i laboral dels seus pares i són considerats la generació mimada dins de la família

formen part de sindicats per convenciment (i aquests no estan ni professionalitzats ni burocratitzats)

els moviments socials (els sindicats) s'han burocratitzat i no sembla que hi hagi projecte polític, els dos grans sindicats han quedat totalment assimilats pel projecte neoliberal això fa que els treballadors se sentin sols i abandonats i amb la por constant de quedar-se sense res

el treball és una dimensió essencial i social de l'individu

a l'espai de treball ja no hi ha solidaritat sinó competitivitat, la dimensió social de la feina ja no existeix

la lluita laboral també és política (contra el règim) i social (moltes vegades una victòria laboral portarà una millora en l'equipament del barri: hospital, oci, escola...)

els barris i l'oci s'han privatitzat, la cultura de masses aposta per un aspecte rebel de façana que en realitat té interioritzat el conformisme i l'individualisme

1. l'ambient predominant és d'atur o contractes temporals i d'atomització i vulnerabilitat

2. hi ha una divisió entre els que aconsegueixen un

I les esquerres?

El projecte de l'esquerra també va quedar totalment assimilat dins el neoliberalisme. La classe mitjana *progressista* busca lluites que no portin a cap confrontació amb l'Estat mentre intenten desvirtuar el llenguatge titllant de privilegiats, egoistes o anacrònics els que parlen de consciència de classe. Es creen fundacions, ONG i altres tipus d'organitzacions (grans sindicats?) que reben directament finançament de l'Estat i ajuden a mostrar un rostre humà al sistema. Es va fins i tot més enllà, es nega el concepte de classe i es parla d'identitats com si fos una elecció individual lliure el fet de pertànyer a un estrat econòmic o altre. Tot aquest discurs i paradigmes encara solidifiquen més la sensació d'impotència i aïllament social dels treballadors precaris.

I ara què?

Malgrat que l'informe és de fa gairebé trenta anys, és de rabiosa actualitat. Després de llegir-lo, un no pot deixar de pensar que les següents generacions només s'han sentit encara més sense projecte, sense futur i vulnerables. Preguntes com «Per què una generació no va passar els valors de lluita social a la següent?», crec que són inútils actualment perquè no ajuden a obrir la comunicació entre les diferents generacions. I aquí veiem un problema de fons: cada generació parteix de categories completament dispars. Mentre una és capaç de pensar encara en termes teleològics, l'altra està atrapada en un present del qual en vol fugir. Per tant, penso que l'única pregunta pertinent és: «I ara què?». La resposta és molt complicada i no tinc cap solució màgica. Ara bé, una cosa és clara: és feina dels que creuen que hi ha alternativa i que hi pot haver futur mobilitzar-se i fent-ho animar i passar el testimoni a aquells que estan convençuts que no hi ha projecte. Per una simple raó, o ho fem nosaltres o ho farà la ultradreta.